

**OMREGISTRERING.** Det stemmer dårlig med virkeligheten at kravene til kjønnsbalanse i allmennaksjeselskapenes styre har ført til en flukt fra ASA til AS.

# ASA - ingen flukt fra kvinner

## Debatt



VIBEKE HEIDENREICH  
Institutt for samfunnsforskning



FREDRIK ENGELSTAD  
Universitetet i Oslo

**Selskapsform.** I Aftenposten 13. oktober hevdet det nærmest at kravene til kjønnsbalanse i allmennaksjeselskapenes styre har ført til en flukt fra organisasjonsformen allmennaksjeselskap (ASA) til organisasjonsformen aksjeselskap (AS) fordi AS ikke er omfattet av kravene til jevn kjønnsfordeling i styret. En slik fremstilling stemmer dårlig med virkeligheten. Utviklingen i antall ASer må sees i sammenheng med en rekke grunnlegger for å endre selskapsform eller unnlate å registrere et nytt selskap som ASA.

I Høst foretok Institutt for samfunnsforskning (ISF) en undersøkelse av årsakene til omregistreringen blant de selskaper som hadde omregistrert seg fra ASA til AS i 2007 og første halvdel av 2008, altså i perioden umiddelbart før kvoteringsregelen ble gjort gjeldende for eksisterende ASA-selskaper, 1. januar 2008. Styreleder eller daglig leder i alle disse selskapene ble spurt om grunnene for omregistreringen. Av i alt 126 selskap deltok 108 i undersøkelsen (86 prosent).

**Fleire grunner.** Bare åtte av selskapene som omregistrerte

seg fra ASA til AS i 2007 og første halvdel av 2008, oppgir kvoteringsregelen som eneste årsak. I alt er kvoteringsregelen nevnt av 33 av selskapene som én eller en av flere grunner for omregistreringen. Kvoteringsregelen var altså ikke en del av omregistreringsbeslutningen for det store flertallet av selskapene (69 prosent), og én blant flere for 25 selskap (23 prosent).

I en annen spørreundersøkelse fra ISF ble styremedlemmene i alle ASA-selskap spurt om kvoteringsregelen hadde utløst diskusjon i styret om mulig omregistrering fra ASA til AS. Et representativt utvalg styremedlemmer besvarte undersøkelsen høsten 2009. Bare 11 prosent av styrelederne i de ikke-børsnoterte selskapene og seks prosent av styrelederne i de børsnoterte selskapene, bekreftet at styret hadde diskutert en endring av organisasjonsform for å umgå kvoteringsregelen, uten at noen av disse selskapene landet på en slik løsning.

**Endret eierforhold.** Hva oppgir selskapene som har endret selskapsform som grunn for omregistreringen? Den vanligste årsaken til omregistrering var endrede eierskapsforhold (oppkjøp, fusjoner etc.) og endring i planen med hensyn til børsnotering, ofte i forbindelse med endrede eierskapsforhold. Tilsammen nevner 69 av selskapene dette som del av det samlede bildet.

**Endret lov.** For andre var endringen i verdipapirhandelen i 2007 utslagsgivende. Fra 1. november 2007 trengte verdipapirhandelforetak ikke lenger ha organisasjonsformen ASA. 39 av selskapene nevner denne

endringen som en årsak til omregistreringen til AS.

Organisasjonsformen ASA er den som stiller høyest krav til selskapene med hensyn til størrelse på aksjekapitalen, antall styremedlemmer, hyppighet i regnskapsrapporteringen til styret og andel kvinner i styrene. At en del selskaper velger bort denne formen, er ikke overraskende. For selskaper som ikke er børsnotert, ikke har planer om å børsnoteres eller som ikke planlegger emisjon, kan organisasjonsformen AS være vel så egnet som ASA. Norske selskaper notert på Oslo Børs må imidlertid uansett være ASA og dermed oppfylle kravene til en balansert kjønns-sammensetning i styret.

**Forhastet.** Etter at ASA-loven ble introdusert i 1999, har antallet nyetablerte ASer variert kraftig fra år til år. Fra 2007 har det vært en tydelig nedgang i antall nye ASA-selskaper. Å tilskrive denne kvoteringsregelen, er imidlertid forhastet. Nye selskaper måtte ha balansert kjønnsammensetning i styret allerede fra 1. januar 2006, og i 2005 og 2006 var det faktisk en markant økning i antall nye ASer. Disse ser altså ikke ut til å ha blitt «skremt bort» fra organisasjonsformen.

Sammenfattende: Det er en viss motstand mot kvotering til styre, men våre tall viser at bare fem-ti prosent av ASA-selskapene faktisk valgte å registrere seg om til AS som en direkte eller indirekte konsekvens av kvoteringsregelen i perioden før bestemmelsen trådte i kraft for fullt. For etableringen av nye ASer ser ikke kravene til styresammensetning ut til å ha hatt betydning.

## Forlat oss vår skyld



### Signert

ERLING RØED LARSEN  
førsteamanuensis,  
Handelshøyskolen BI

**Gjeld.** På arameisk skal ordet for gjeld og synd være det samme. «Fadervår» oppfordrer oss til å forlate våre skyldnere. Det å skyldte noen noe – penger eller annet – er knyttet til moral, og verden over preker mange politikere, og noen økonomer, disiplin. Men handler gjeld bare om moral?

Økonomer er ikke så redde for gjeld som en kan få inntrykk av. En persons gjeld er jo en annens tilgodehavende. Ti millioner i minus må motsvares av ti millioner i pluss. Hva så om de ikke betales, spør du. Det er surt for kreditor, men – motsatt – da slipper debitor. Kort sagt: Gjeld er et nullsumspill. Alle posisjoner har sine motposisjoner.

**Ufullstendig resonnement.** Så når eksperter sier at veksten stopper opp fordi Hellas må betale gjeld, er det et ufullstendig resonnement. Noen vil jo motta pengene fra Hellas. Riktignok kjøper den greske stat andre ting enn nordeuropeiske banker gjør, men de som mottar pengene som bankene i sin tur kjøper for, skal selv også kjøpe noe. Tungen rett i munnen: Betaling av gjeld endrer realøkonomien først hvis betalingsmottagerne oppfører seg annerledes enn betalerne.

Men uteblitt gjeldsbetaling er guffent for samfunnsøkonomien – bare ikke helt sånn mange tror. For når en kreditor ikke får pengene sine, er det alltid en debitor som slipper. Det der går i null. Imidlertid innebærer det at noen som eier noe, ikke lenger skal eie det. Maskiner og fabrikker skal splittes opp og selges. En PC på salg, en traktor på auksjon. Hadde det latt seg gjøre over natten, ville det ikke ha påvirket økonomien – men sånn er det ikke.

**Samfunnet taper.** Selv to år etter Lehman-konkursen, krangler advokatene. Titusenvis av juristtimer er gått med. Og når PC-er og traktorer står ubrukte, taper samfunnet. Enda verre: sånne prosesser skaper frykt hos bankene. De vil ikke yte nye lån. Det betyr at en ny Bill Gates aldri får lån til å starte et nytt Microsoft – gründeren tar seg i stedet IT-jobb hos GammeDings. I kjølvannet av en kredittkvis kan en kreftkurformel ligge bortglemte i et skrivebord.

**Forskyvning av betaling.** Hvis bankene blir så redde for uteblitte gjeldsbetalinger at de ikke låner ut, kjøpes det mindre. Når færre kjøper, ansetter firmaene færre folk. Færre ansatte gir lavere kjøpekraft og mindre kjøp. En ond spiral er i gang. Glem likevel ikke at gjeld bare er en temporær forskyvning av betaling, noe som gjør salg og kjøp lettere. Gjeld blir først et problem når eierskap skal omfordeles og ressurser omallokeres. Det tar tid og tapper timer – og arbeidstimer er velferd.

## Skattelister 2009

SKATTELISTENE 2009

Finans

Akrobat

Oslo

SØK

Avansert

**Nytt skattesøk!**  
På nett i morgen tidlig.

ap.no/skatt

Aftenposten.no